

# **УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВДОСКОНАЛЕННЯ**

**Т.В. Рибачук-Ярова**, канд.екон. наук

*Національний університет харчової промисловості*

Сучасні умови економічного розвитку підприємств країни визначають необхідність використання нових методів управління витратами, створення раціональної, чітко функціонуючої системи з певними цільовими установками за взаємопов'язаними елементами. В системі управління діяльністю підприємств харчової промисловості найбільш складним елементом є управління витратами, який слід розглядати як безперервний процес направлений на досягнення високого економічного результату діяльності підприємства. Він не зводиться лише до зниження витрат, а розповсюджується на всі елементи управління. У цих умовах з'являється об'єктивна необхідність підвищення ролі управління витратами, розроблення та впровадження ефективних систем управління, які забезпечують раціональне використання ресурсів. Адміністративно - командна система управління виробництвом не дозволяла вирішувати цю проблему в повному обсязі [1]. Побудову та вдосконалення системи управління витратами на підприємствах пропонується здійснювати шляхом:

- виділення основних понять і розроблення процедури системи управління витратами;
- виявлення існуючих проблем формування та контролю витрат на підприємстві;
- формування моделі управління витратами з урахуванням особливостей галузі та підприємства;
- побудови інформаційної системи;
- адаптації документообігу відповідно до обраної інформаційної системи;

- розподілу відповідальності за формування витрат та створення механізму мотивації і стимулювання їх зниження.

Оцінка реальних потреб ринку і власних, як наявних так і потенційних, можливостей, орієнтація на ринковий попит обумовлює розроблення стратегій підприємства і створення відповідних механізмів організації. Менеджери підприємств повинні постійно шукати шляхи зниження витрат виробництва без зменшення безпеки та якості товару.

Розв'язок поставлених задач потребує необхідності систематизації існуючих підходів в управлінні витратами, виокремлюючи найбільш важливі з них до застосування на підприємстві .

*Таблиця*

**Основні підходи управління витратами на підприємстві**

| Підходи                            | Напрями                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Методи контролю витрат             | Стандарт-кост (Standard-costing)<br>(Метод нормативного обліку витрат )                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Методи зниження витрат             | Поопераційний (попроцесний ) облік витрат (Activity-based costing);<br>Процесно орієнтоване управління витратами ((Activity-based management);<br>Метод порівняння ключових показників і процесів з найкращою практикою (Benchmarking);<br>Rei-нжинірінг Business process re-engineering);<br>Метод калькулювання цільової собівартості (Target-costing);<br>Метод безперервного удосконалення (Kaizen-costing); |
| Концепція стратегічного управління | Аналіз ланцюга цінностей (Value                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|           |                                                                                                                                                      |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| витратами | chain analysis);<br>Стратегічне позиціонування<br>((Strategic positioning analysis);<br>Аналіз витрато утворюючих факторів<br>(Cost driver analysis) |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Слід відмітити, що на даний час на фоні наявної зацікавленості підприємств до впровадження нових систем та методів управління витратами існує ряд проблем теоретико-методологічного характеру, наявність яких можна пояснити відсутністю належної уваги до аналізу зовнішнього середовища бізнесу при структуризації процесів управління виробництвом, труднощами при виборі методів управління витратами, відсутністю критеріїв оцінки ефективності управління витратами. Сучасні системи управління витратами повинні сприяти своєчасному відображенню фактичних витрат на виробництво продукції за відповідними статтями, надання інформації для здійснення оперативного контролю над виробництвом продукції, виявлення резервів зниження собівартості і попередження виробничих витрат та втрат. Все це визначає перспективні напрями розвитку теорії і практики управління витратами виробництва і викликає необхідність розробки комплексного методологічного підходу до вдосконалення їх управління, що дозволяє реально представити дану проблему з позицій сучасної науки менеджменту.

## ЛІТЕРАТУРА

- 1 Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч.1. Монографія/А.В.Череп,- 2 вид. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007,-368с.